

CA

THE INSTITUTE OF
CHARTERED ACCOUNTANTS
OF SRI LANKA

SUGGESTED SOLUTIONS

KE4 – Processes, Assurance & Ethics

මාර්තු 2016

A කොටස

1 වන කොටස

පිළිතුරු 01

1.1

අදාල ඉගෙනුම් ඵලය
වඩාත්ම සුදුසු පිළිතුර C

1.2

අදාල ඉගෙනුම් ඵලය
වඩාත්ම සුදුසු පිළිතුර A

1.3

අදාල ඉගෙනුම් ඵලය
වඩාත්ම සුදුසු පිළිතුර D

1.4

අදාල ඉගෙනුම් ඵලය
වඩාත්ම සුදුසු පිළිතුර D

1.5

අදාල ඉගෙනුම් ඵලය
වඩාත්ම සුදුසු පිළිතුර D

1.6

අදාල ඉගෙනුම් ඵලය	3
වඩාත්ම සුදුසු පිළිතුර	C

1.7

අදාල ඉගෙනුම් ඵලය
වඩාත්ම සුදුසු පිළිතුර C

1.8

අදාල ඉගෙනුම් ඵලය
වඩාත්ම සුදුසු පිළිතුර A

1.9

අදාල ඉගෙනුම් ඵලය
වඩාත්ම සුදුසු පිළිතුර D

1.10

අදාල ඉගෙනුම් ඵලය
වඩාත්ම සුදුසු පිළිතුර D

(එක් පිළිතුරකට ලකුණු 2 බැගින් මුළු ලකුණු 20)

පිළිතුරු 02

2.1 අදාළ ඉගෙනුම් වලය

අවදානම් කළමනාකරණ පිළිබඳ අකෘතිමය රාමුවක සමන්විත වන අදියර

- අවදානම් තක්සේරු කිරීම/ අවදානම් හඳුනාගැනීම.
- අවදානම් වලට ප්‍රතිචාර දැක්වීම (ප්‍රතිකර්ම යෙදීම)
- සම්කෂණය හා සමාලෝචනය.

2.2 අදාළ ඉගෙනුම් වලය

අභ්‍යන්තර පාලනයන්ගේ ආවේණික සීමාවන් :

- (අ) මානව වැරදි : එනම් නිලධාරියෙකුට යම් පාලනයක් ක්‍රියාවට නැංවීමට අමතක වීම හෝ පාලනයන් වැරදි ලෙස ඉටුකිරීම නිසා සිදුවේ.
- (ආ) සේවකයන් අතර සිදුවන දුස්සන්ධානය : මෙය සිදුවන්නේ පාලන අරමුණු ලභාකර ගැනීම වලකාලීම සඳහා සේවකයන් එකතු වී කටයුතු කිරීමෙනි.
- (ඇ) කළමනාකරණය විසින් කරන අභිබවනය : කළමනාකරුවකු විසින් තම බලය පාවිච්චි කර පාලනයන් අභිබවා හෝ මගහැර කටයුතු කිරීමය.
- (ඈ) ආයතනයේ අවදානම් පිටුදැකීමට ඇති සැලකිල්ල හා බැඳුණ සංස්කෘතියේ දුර්වල භාවය
- (ඉ) අභ්‍යන්තර පාලනයන් මගින් මෙහෙයුම් අවදානම අඩුකළ හැකි නමුත් මෙහෙයුම් බිඳවැටීම් ඇතිවීම් වැළැක්විය නොහැක.
- (ඊ) පාලනයන් නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක නොවීම නිසා පාලනයන් අපේක්ෂිත ආකාරයට ක්‍රියාත්මක නොවීම.
- (උ) පාලනයන් නුසුදුසු පරිදි නිර්මාණය වී තිබීම.
- (ඌ) ව්‍යාපාරික පරිසරයේ නිරන්තරයෙන් සිදුවන වෙනස්වීම් හා දියුණුවීම්.
- (එ) පාලනය ක්‍රියාත්මක කිරීමට යන පිරිවැය අභ්‍යන්තර පාලනයක් නිසා ලැබෙන ප්‍රතිලාභ වලට වඩා වැඩි වීම සාධාරණ නොවීම.

2.3	අදාල ඉගෙනුම් ඵලය
<p>සී/ස සිල්වලයින් (පොද්) සමාගමේ වැටුප් ගෙවීමේ ක්‍රමයේ ඇති ව්‍යාපාරික අවදානම්.</p> <p>I. සමාගමේ සේවක පිරිවැටුම ඉතා ඉහළය එබැවින් ඉවත්ව ගොස් ඇති සේවකයන්ට වැටුප් ගෙවීමේ අවදානමක් ඇත.</p> <p>II. සේවකයන්ට වැටුප්වලට අමතරව වෙනත් ගෙවීම් කිරීම. (උදා: අතිකාල පැමිණීමේ දීමනා ආදිය) එම නිසා වැටුප් හා අතිකාල ගෙවීමේ දී වැරදි ලෙස ගණනය කිරීමේ අවදානමක් ඇත. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සේවකයන්ට වැඩියෙන් හෝ අඩුවෙන් ගෙවීම සිදු විය හැක.</p> <p>III. සමාගමේ මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වැරදි සහගත වැටුප් ලේඛණ තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමේ අවදානමක් ඇත. එමගින් වැරදි සහගත ලෙස වැටුප් ගෙවීම් සිදුවිය හැක.</p>	

2.4	අදාල ඉගෙනුම් ඵලය
<p>අත්හැරී ඇති අත්‍යවශ්‍ය කේෂ්ත්‍ර :</p> <p>i. අවම ප්‍රමාණය දක්වා නැත.</p> <p>ii නිකුත්කරන ලද එක් එක් අයිතමයේ අගය.</p> <p>iii තොග ශේෂය ප්‍රමාණය ඒකක මිල සහ මුළු අගය</p> <p>iv. ප්‍රමාණය මැණීමේ ඒකකය (කි.ග්‍රෑම්, ලීටර් ආදිය)</p>	

2.5	අදාල ඉගෙනුම් ඵලය
<p>(a) නිසි අධිකාරී බලයක් නොමැතිව අයවැයගත කර නැති ජංගම නොවන වත්කම් (දේපල, පිරිසත හා උපකරණ) අත්පත් කර ගැනීම.</p> <p>(b) අවශ්‍ය කරන අනුමැතිය නොමැතිව වෙළඳපොළේ අගයට වඩා අඩු අගයකට ජංගම නොවන වත්කම්/දේපල, පිරිසත හා උපකරණ විකුණා දැමීම.</p> <p>(c) ජංගම නොවන වත්කම්/ දේපල, පිරිසත හා උපකරණ සොරකම් කිරීම (නැතිවීම) හෝ හානි වීම</p> <p>(d) ජංගම නොවන වත්කම් සම්බන්ධ ගිණුම් වාර්තා වැරදි සහගත වීමේ අවදානම. වෙනසක් ඇතිනම් එය හඳුනාගතහැක්කේ ගිණුම් වර්ථා වලිනි.</p> <p>(e) ජංගම නොවන වත්කම් සොයාගැනීමට නොහැකි වීමේ අවදානම හෝ ඒවා සත්‍යවශයෙන් නොතිබීමේ අවදානම.</p>	

2.6 අදාළ ඉගෙනුම් ඵලය

ඉහත දැක්වෙන ක්‍රියාවලියේ ඇති ප්‍රධාන දුර්වලතාවය වන්නේ රාජකාරි බෙදා වෙන් කිරීමක් නොමැතිකමය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සැපයුම්කරු සමඟ දුස්සන්ධානගතව කළමණාකරුට වංචාවක් කිරීමට හැකියාව ඇත. එනම් කළමණාකරුට ව්‍යාපාරයට බාරදෙනු නොලැබූ භාණ්ඩ වෙනුවෙන් ඉන්වොයිස් අනුමත කළ හැකිය.

2.7 අදාළ ඉගෙනුම් ඵලය

- සඵලදායක නොවන ලෙස අභ්‍යන්තර පාලනයන් නිර්මාණය වීමට හේතු :
- i. අවදානම නිසි පරිදි තක්සේරු කර නොතිබීම.
 - ii. එදිනෙදා සඳුකරන මෙහෙයුම් කටයුතු වල අවදානම් හඳුනාගත්තද එදිනෙදා සිදුනොවන තත්වයන් සඳහා වූ අවදානම් හඳුනානොගැනීම.
 - iii. පාලනයන් ස්වයංක්‍රීය නොවීම හා පුද්ගලයන්ගේ මැදිහත්වීම් අවශ්‍ය වීම.
 - iv. පාලන ක්‍රියාමාර්ගය එම පාලනයන්ගේ අරමුණ/පරමාර්ථය ඉටුකර ගැනීම සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවීම.

2.8 අදාළ ඉගෙනුම් ඵලය

- (a) **ස්වයං ඇල්ම (interest) මත තර්ජන :**
ගණකාධිකාරීවරයාගේ පෞද්ගලික ඇල්මයන් ඔහුගේ විනිශ්චයන් හා හැසිරීම කෙරෙහි බලපාන විට මෙය ඇතිවේ.
- (b) **සුභදැයිලි වීමේ තර්ජන :**
ගණකාධිකාරීවරයාගේ පෞද්ගලික සම්බන්ධතා නිසා ඔහුගේ සේවාදායකයා කෙරෙහි වැඩි අනුකම්පා සහගතවීමක් දැක්වීම සිදුවිය හැක. මෙය ගණකාධිකාරීවරයාගේ අරමුණුගතභාවයට තර්ජනයක් වනු ඇත.
- (c) **බියගැන්වීමේ තර්ජන :**
නිවැරදි විගණනය මතය වුවද විගණන මතය තත්වවාගණය කළහොත් අනාගතයේ විගණක ලෙස පත් නොකරන බව පවසමින් ගණකාධිකාරීවරයාට තර්ජනය කළහැකිය.
- (d) **සවයංසමාලෝචන තර්ජනය**
ගණකාධිකාරීවරයකු තමා අතීතයේ සපුරා නොලද සේවාවක් යලි සමාලෝචනය කිරීම හෝ ඔහු අතීතයේ දුන්නා වූ තීන්දුවක් යලි ඇගයීමට යාමේදී මෙම තර්ජනය ඇති වේ .
- (e) **උපදේශන මත තර්ජනය**
මිණකාධිකාරීවරයාට තම සේවාදායකයාගේ හෝ සේවායෝජකයාගේ ස්ථාවරය හෝ මතය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට යාමේදී අරමුණුගතභාවයට හානි වීමෙන් උපදේශන මත තර්ජනය ඇති වේ.

2.9 අදාල ඉගෙනුම් ඵලය

සහතිකවීමේ කාර්යභාරයකට සම්බන්ධ පාර්ශ්වයන් :

- (i) අපේක්ෂිත පරිශීලකයන් : පර්වයේ යෙදෙන්නා තම සහතිකවීමේ වාර්තාව පිළියෙල කරදෙනු ලබන පුද්ගලයා, පුද්ගලයන් හෝ පුද්ගල පන්තීන් මෙයින් අදහස් කෙරේ.
- (ii) වගකිව යුතු පාර්ශ්වය : සහතිකවීමේ කාර්යභාරයේ විෂය කරුණ හෝ විෂයගත තොරතුරකට වගකියන පුද්ගලයා හෝ පුද්ගලයින් මෙයින් අදහස් කෙරේ. සාමාන්‍යයෙන් මෙම වගකිව යුතු පාර්ශ්වය වන්නේ සහතිකවීමේ කාර්යභාරයක් ඉටුකිරීම සඳහා පර්වයේ යෙදෙනනෙකු සේවයට බඳවා ගන්නා සමාගමකි.
- (iii) පර්වයේ යෙදෙන්නා : එනම් විෂය කරුණ සමාලෝචනයට භාජනය කර ඒ අනුව සහතිකවීමක් ලබාදෙන වෘත්තීය සේවාවන් සපයන පුද්ගලයාය.

2.10 අදාල ඉගෙනුම් ඵලය

- (i) පරීක්ෂණය
- (ii) නිරීක්ෂණය
- (iii) විමසීම හා සනාථ කරගැනීම
- (iv) නැවත ක්‍රියාවට නැංවීම (ප්‍රති ඉටුකිරීම)
- (v) විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියා පටිපාටි
- (vi) නැවත ගණනය කිරීම .

(එක් පිළිතුරකට ලකුණු 3 බැගින් මුළු ලකුණු 30)

2 වන කොටස

පිළිතුරු 03

ඉගෙනුම් වලය :

ව්‍යාපාර ඇති අවදානම් වලට ප්‍රතිචාර දැක්විය හැකි ක්‍රම සම්බන්ධයෙන් යටින් ඉරි ගසා ඇති සෑම වචනයක් සඳහාම ලකුණ බැගින් විකල්ප වශයෙන් හරියාකාර පදය (වචනය) සඳහන් කර නොමැති වුවද එම පද පැහැදිලි කර ඇතිනම් සම්පූර්ණ ලකුණ දිය හැකිය.

(a) අවදානම් වලක්වා ගැනීම.

- අවදානම් වලක්වා ගැනීමෙන් සෘණ අවදානමක ප්‍රතිඵලය වලක්වා ගත හැක. කෙසේවුවද ව්‍යාපාර සියලුම අවදානම් වලක්වා ගැනීම සඳහා කළමනාකරණයට නව ආයෝජනයන් , නව නිෂ්පාදන වෙළඳපොළට හඳුන්වාදීම වැනි අවදානම් සහිත තීරණයක් ගැනීමෙන් වැලකී සිටිය හැකිය.

- අවදානම් බාර ගැනීම.

අවදානම් බාර ගැනීම යනු දැනට පවතින අවදානම් මට්ටම තවදුරටත් අවදානම් ප්‍රතිකර්මයේදීමේ අවශ්‍යතාවයකින් තොරව බාරගැනීමයි. උදාහරණයක් ලෙස ලැබෙන ප්‍රතිලාභ/ප්‍රතිඵල සලකා බැලීමෙන් පසු කළමනාකරණය සමහර අවදානම් බාරගනු ඇත. උදාහරණ ලෙස ආර්ථිකයේ දැනට පවතින පොළී අනුපාතයක් ඇත. කෙසේ වුවද දිගුකාලයක් වශයෙන් ගෙන සලකන විට පොළී අනුපාතය පහත වැටෙනු ඇතැයි අපේක්ෂාවක් පවතී. එම නිසා කළමනාකාරිත්වය වෙනස් වන පොළී අනුපාතික යටතේ ණය මුදල් ලබා ගනු ලැබිය හැක.

- අවදානම මාරු කිරීම

අවදානම් මාරු කිරීම යනු එක් පාර්ශ්වයකට ඇති අවදානම වෙනත් පාර්ශ්වයකට මාරු කිරීමය. බෝතෝ ව්‍යාපාර ආයතන සාමාන්‍යයෙන් බහුලව අනුගමනය කරන අවදානම් මාරු කිරීමේ ක්‍රමය වන්නේ රක්ෂණයක් මිලදී ගැනීමය.

- අවදානම් අඩුකර ගැනීම.

ව්‍යාපාර ආයතනයක් දැනට මුහුණදෙන අවදානම ඉතා ඉහල බවත් එය පිළිගත හැකි මට්ටමක් නොපවතින නිසා එය අවදානම අඩුකරගැනීමට කළමනාකාරිත්වය තීරණය කළහැකිය. අවදානම් අඩුකර ගැනීමේ ක්‍රමය පදනම් වන්නේ එම අවදානම් ස්වභාවය අනුවය. උදාහරණයක් ලෙස මෙහෙයුම් කටයුතු විවිධාංගීකරණය කිරීම ව්‍යාපාර අවිනිශ්චිතතාවයන් (ආපතික) සැලසුම් කිරීම දැක්විය හැක.

(b) (1) අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය :

STPL සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය, STPL සමාගමේ පාලක මණ්ඩලයයි. STPL සමාගමේ අභ්‍යන්තර පාලනවල සඵලදායීත්වය සම්බන්ධයෙන් අවසාන වගකීම එහි අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය විසින් දැරිය යුතුය. එහි ප්‍රධාන වගකීම් වලට:

- ✓ STPL සමාගමේ කොටස් හිමියන්ගේ ආයෝජන හා සමාගමේ වත්කම් ආරක්ෂාකර ගැනීම සඳහා ශක්තිමත් අභ්‍යන්තර පාලන පද්ධතියක් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් පවත්වා ගැනීම.
- ✓ STPL සමාගමේ අභ්‍යන්තර පාලන මගින් STPL සමාගමේ අරමුණ ලභාකර ගැනීම පිළිබඳ සාධාරණ සහතිකයන් ලබාදෙන බවට අධ්‍යක්ෂකවරුන් විසින් තහවුරුවීමක් ලබාදිය යුතුය.
- ✓ STPL සමාගමේ සැලකිය යුතු අන්දමේ (Significant) අවදානම් හඳුනාගැනීමේ, ඇගයීමේ සහ කළමනාකරණය කිරීමේ අඛණ්ඩ ක්‍රියාවලියක් පවතින බවට අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය විසින් තහවුරුවක් ලබාදිය යුතුය. STPL සමාගමේ අධ්‍යක්ෂකවරුන් දැනටමත් මේ සම්බන්ධව සලකා බලා ඇත.

(11) අභ්‍යන්තර විගණක :

අභ්‍යන්තර විගණක අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳ තොරතුරු හා නිර්දේශ කළමනාකාරිත්වයට සපයයි. ඔහුට/ඇයට STPL සමාගමේ අභ්‍යන්තර පාලනයන් සම්බන්ධයෙන් සෘජු වගකීමක් නැත.

අභ්‍යන්තර විගණකයන් STPL සමාගමේ පාලන පද්ධති විමර්ශනය කර ඔවුන්ගේ සොයා ගැනීම් හා නිර්දේශ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයට වාර්තා කරයි. (සංසිද්ධියේ දී සපයා ඇති තොරතුරු අනුව)

(මුළු ලකුණු 10)

පිළිතුරු 04

ඉගෙනුම් වලය :

- (a) (I) වෘත්තීය ගණකාධිකාරීවරයකුගේ ආචාරධර්මානුකූල හැසිරීම :
- (i) ගණකාධිකාරී වෘත්තීය මගින් සිය සාමාජිකයන් හැසිරීමේදී හා මහජනයා වෙත සිය සේවාවන් සැපයීමේදී කිසියම් ප්‍රමිත තත්ත්වයකට අනුව ක්‍රියා කිරීම අපේක්ෂා කරනු ලබයි. වෘත්තීයේ ප්‍රසිද්ධිය හා පිළිගැනීම ආරක්ෂාවනුයේ සාමාජිකයන් වෘත්තීය මගින් අපේක්ෂිත මෙම ප්‍රමිතියන්ට අනුව ක්‍රියා කළහොත් පමණි. වෘත්තීය සේවා සැපයීමේදී මෙම ප්‍රමිතියන්ට අනුකූලත්වය නොකර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස තත්ත්වයන් පහල මට්ටමේ සේවාවන් සැපයුවහොත් එයින් ඇතිවන අහිතකර බලපෑම සමස්ථ වෘත්තීය කෙරෙහිම බලපායි.
 - (ii) සාමාජිකයකු ආචාරධර්මානුකූලව හැසිරිය යුත්තේ ඇයිද යන්නට ඇති තවත් හේතුවක් නම් ආචාරධර්මවලට පටහැනිව ක්‍රියාකිරීම හේතුකොට ගෙන තමා සාමාජිකත්වය දරණ වෘත්තීය ආයතනය විසින් විනයානුකූල පියවර ගැනීමට හේතු විය හැකි අතර සාමාජිකත්වයෙන් නෙරපා හැරීමට පවා එය හේතු විය හැකිය. මෙම තත්ත්වය සාමාජිකයාගේ අනාගතය කෙරෙහි අයහපත් ආකාරයෙන් බලපානු ඇත.
 - (iii) ආචාරධර්මානුකූල හැසිරීම යන්නට රටේ නීතියට අනුකූලව කටයුතු කිරීම ඇතුළත් වේ. සාමාජිකයකු රටේ නීතිය උල්ලංගනය කළහොත් රටේ නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන බලධාරීන් විසින් ඔහුට විරුද්ධව නඩු පවරා වරදකරුවන් කළ හැකිය. එවැනි ප්‍රතිඵලයක් ඇති වන අවස්ථාවල ඇති වන අයහපත් බලපෑම එම සාමාජිකයා මත පමණක් නොව වෘත්තීයේ අනෙකුත් සාමාජිකයන් කෙරෙහිද බලපෑ හැකිය.
 - (iv) ආචාරධර්මානුකූල හැසිරීම මගින් මහජන යහපත ආරක්ෂා (public interest) කරනු ලබයි.
- (II) සමීක ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයේ සාමාජිකයකු වන නිසා වෘත්තීය ගණකාධිකාරී වරයකු වශයෙන් ඔහුගෙන් අපේක්ෂා කරන ආචාරධර්මානුකූලව හැසිරීමේ මට්ටම ඉතා ඉහළය. ඔහු NPPL සමාගමේ මුදල් ගෙවීම් කාර්යයේ නියුක්ත බැවින් වෘත්තීය ගණකාධිකාරී වරයකු ලෙස ඔහුගේ රාජකාරී විශ්වාසවන්ත ආකාරයෙන් ඉටුකරන බව තහවුරු කරගත යුතුය. මුදල් හා ගෙවීම් කේෂ්ත්‍රය වංචා හා වෙනත් අපරාධ බහුලව සිදුවිය හැකි අංශයන් වේ. උදාහරණ ලෙස වංචාකාරී ගෙවීම් කිරීමේ හා අතපසුවීම් සිදුවීමේ හැකියාව ඇත. එසේම ආචාරධර්මවලට අනුකූල නොවන කටයුතු (අල්ලස්) සඳහා වූ ගෙවීම්ද කළහැක. එම නිසා සමීක මෙම අංශයන් ගැන සලකා බැලීම් අවශ්‍ය වන අතර ඔහුගේ සේවායෝජකයාට ඔහුගේ මුදල් සම්බන්ධයෙන් සමීක කෙරෙහි විශ්වාසය තැබිය හැකි ආකාරයෙන් තම රාජකාරී ඉටුකිරීමේදී ආචාරධර්මානුකූල හැසිරීම අවශ්‍ය වේ. අවදානම හඳුනාගැනීම ආචාරධර්මානුකූල හැසිරීම් අවශ්‍යතාවය පැහැදිලි කිරීම
- (b) (I) 1 වන ලියවිල්ල - මිලදී ගැනුම් ඇණවුම/ තහවුරු කිරීම
 2 වන ලියවිල්ල - භාණ්ඩ ලැබීම් පත්‍රය

(II) 1 වන හා 2 වන ලියවිලිවල පරමාර්ථ :

1 වන ලියවිලි - මිලදී ගැනුම් ඇණවුම/ තහවුරු කිරීම

පරමාර්ථය : මිලදීගැනීමේ ඇණවුම මිලදීගැනීමේ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පිළියෙල කරනු ලබන අතර එය සැපයුම් කරු වෙත යවනු ලැබේ. අනුමත කළ මිලදී ගැනීමේ ඇණවුම මත සැපයුම්කරු වෙත ගැනුම් ඇණවුම නිකුත් කරයි. මිලදී ගැනීමේ ඇණවුම මගින් ආයතනයට අවශ්‍ය භාණ්ඩ වර්ගය අයිතම ප්‍රමාණය ආදිය සැපයුම්කරුට දැනුම් දේ.

2 වන ලියවිලි - භාණ්ඩ ලැබීම් පත්‍රිකාව

පරමාර්ථය : ලැබුණ භාණ්ඩ බාරගැනීමෙන් පසු, ගබඩා භාරකරු ලැබුණ භාණ්ඩවල විස්තර දැක්වීම සඳහා භාණ්ඩ ලැබීම් පත්‍රය (GRN) පිළියෙල කරයි. මෙහි සඳහන් වන ලැබුණ භාණ්ඩ මිලදීගැනීමේ ඇණවුමේ සඳහන් භාණ්ඩ සමඟද සසඳා බලනු ලැබේ.

(මුළු ලකුණු 10)

පිළිතුරු 05

අදාළ ඉගෙනුම් වලය :

(a) (i) ව්‍යවස්ථාපිත විගණනයක් හා සමාලෝචන කාර්යභාරයක් අතර ඇත වෙනසකම් :

ව්‍යවස්ථාපිත විගණනයක් බොහෝ කරුණු සම්බන්ධයෙන් විවිධාකාර උනන්දුවක් දක්වන පාර්ශ්වයන් ගේ ප්‍රයෝජනයට ගතහැකි සහතිකවීමක් සැපයීම සඳහා යොදාගත හැක. කෙසේවුවද, ව්‍යවස්ථාපිත විගණනයක් ඉහළ මට්ටමක සහතිකවීමක් ලබාදීම සඳහා නිර්මාණය කර ඇති කාර්යයක් වන අතර ඒ නිසාම ඉහළ මට්ටමකින් පරීක්ෂා කිරීමත් ඒ හේතුවෙන් ඉහළ පිරිවැයක් දැරීමක්ද සිදුවේ.

සමාලෝචන වාර්තා අපේක්ෂිත ප්‍රයෝජන ගන්නන්ට (පරිශීලකයන්ට) සමාලෝචනය වැනි අඩු විස්තරාත්මක කාර්යභාරයකින් කිසියම් කාරණාවක් පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් තරමේ සහතිකවීමක් ලැබිය හැකිය. එවැනි සමාලෝචනයක් විගණනයකට වඩා පිරිවැය අතින් කාර්යක්ෂමතාවයක් ඇති විකල්පයක් වන අතර එය විගණනයක් කිරීම නීතියෙන් අවශ්‍ය නොවන අවස්ථාවල විකල්පයක් ලෙස යොදාගත හැකිය.

(ii) විගණනයට භාජනය කළ තොරතුරු ප්‍රමාණාත්මක සාධදායක ප්‍රකාශයන්ගෙන් තොරබවට ඉහළ මට්ටමේ වගෙන් ඒකාන්ත නොවන (High but not absolute) සහතිකවීමක් බාහිර විගණක ලබාදේ. මෙය විගණන වාර්තාවක සමාලෝචනයකදී “සාධාරණ තහවුරුවක් “ ලෙස ධනාත්මකව ප්‍රකාශ කරයි. විගණක සමාලෝචනයට ලක්වූ තොරතුරු ප්‍රමාණාත්මක සාධදායක ප්‍රකාශයන්ගෙන් තොර බවට සීමිත මට්ටමක සහතිකවීමක් ලබාදේ. මෙය සාමාන්‍යමය සහතිකවීමක් ලෙස ප්‍රකාශ කරයි.

(b) DT සමාගම වගකීම් සීමාසහිත සමාගමකි. එම නිසා ව්‍යවස්ථාපිත අවශ්‍යතා අනුව DT සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය කිරීම අවශ්‍යය.

(i) DT සමාගමේ විගණකයන් එහි විගණනය ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ල.වි.ප්‍ර) අනුකූලව සිදු කළ යුතුය. 1995 අංක 15 දරණ ශ්‍රී ලංකා ගණුම්කරණ හා විගණන ප්‍රමිති පනතට අනුව එහි සඳහන් කර ඇති නිශ්චිත ව්‍යාපාර ව්‍යවසායන් හි ගිණුම් ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව විගණනය කරම අනිවාර්ය අවශ්‍යතාවයකි.

(ii) විගණන මතයකට එළඹීම සඳහා යෝජනා හා අවශ්‍ය ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව විගණනය ක්‍රියාවට නැංවූ බව හා විගණන මතයකට එළඹුණ බව තහවුරු කෙරේ.

(iii) විගණනය කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරිශීලකයන්ට විගණන වෘත්තීයේ තිබෙන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව විගණන සිදුකර එසේ කරන ලද වැඩකටයුතු පදනම් කරගෙන විගණකයාගේ මතය ලබා දී තිබෙන බවට දැනුම් දෙයි.

(මුළු ලකුණු 10)

- (a) පරිගණකගත පොදු පාලනයන් යනු ආයතනය තුළ ඇති ඊට්ටි පරිගණක යෙදුම්වලට අදාළ ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රියා පටිපාටීන් වන අතර පොදු පාලනයන් යෙදුම් පාලනයන් ගේ සම්පූර්ණ ක්‍රියාකාරීත්වයට සහාය වේ.
පරිගණකගත පොදු පාලනයන්ට පහත සඳහන් කේෂ්ත්‍ර මත පවතින පාලනයන් අයත් වේ.
- (i) පරිගණක මධ්‍යස්ථානවල හා ජාලවල ක්‍රියාකාරීත්වය.
 - (ii) පිවිසුම්/ප්‍රවේශ ආරක්ෂාව/(Access Security) මූලපද පාලනය (Password controls)
 - (iii) පරිගණකගත තොරතුරු පද්ධතියට වෙනස්කම් කිරීම හා පද්ධති නඩත්තු කිරීම.
 - (iv) යෙදුම් පරිගණක පද්ධති (Application IT Systems) අත්පත් කරගැනීම, ඒවා ගොඩනැංවීම සහ පරිගණක යෙදුම් පද්ධති නඩත්තු කිරීමේදී ඇති පොදු නීති රීති හා ක්‍රියාපටිපාටි.
 - (v) පද්ධති මෘදුකාංග මිලදී ගැනීමේදී.
- (b)
- (i) පරිගණක වැඩසටහන් මූලපද (Password) මගින් ආරක්ෂා කිරීම.
 - (ii) මධ්‍යම පරිගණකවලට ප්‍රවේශය සීමා කිරීම.
 - (iii) වැඩසටහන් ලොග් පොත් පැවැත්වීම.
 - (iv) වැඩසටහන්වල/ ලිපිගොනුවල උපස්ථ පිටපත් වෙනස් ස්ථානයක ගබඩා කිරීම.
 - (v) මෘදුකාංගවල වෛරස් පරීක්ෂා කිරීම.
 - (vi) වැඩසටහන්වලට කරන වෙනස්කිරීම් ලේඛනගතකිරීම හා සෝදිසි කිරීම.
 - (vii) ආපදාවලින් මිදීමේ ක්‍රියාපටිපාටි (Disaster recovery Procedures)
 - (viii) රාජකාරි බෙදා වෙන් කිරීම.
 - (ix) ආදර්ශ උත්ත භාවිතාකර නව පටිපාටි පරීක්ෂාවට භාජනය කිරීම.
 - (x) නව යෙදුම් ඒවා භාවිතාකරන්නන්ගේ හා කළමනාකාරීත්වය රීසින් අනුමත කිරීම.
 - (xi) දත්ත හුවමාරුවේදී දූෂණය වීම වැළැක්වීමේ පටිපාටි ස්ථාපිත කිරීම.
 - (xii) වැඩ සටහන් මූලපද මගින් ආරක්ෂා කිරීම.
 - (xiii) වැඩ සටහන්වල පසු පිටපත් (back-up copies) ලබා ගැනීම
 - (xiv) ගිනි හා අනෙකුත් උවදුරු වලින් උපකරණ ආරක්ෂා කිරීම
 - (xv) නඩත්තු ගිවිසුම් හා රක්ෂණ ආවරණ
- (c) පරිගණකගත යෙදුම් පාලනයන් යනු ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලි අදියරේදී ක්‍රියාත්මක වන පාලනයන්ය. ඒවා ස්වාභාවයෙන් වැළැක්වීම සඳහා වූ පාලනයන් හෝ නැතිනම් හෙළිදරව්කරගැනීම සඳහා වූ පාලනයන් වේ. ඒවා ගනුදෙනු ආරම්භ කිරීම, සටහන් කිරීම, ක්‍රියාවලියට භාජනය කිරීම හා වාර්තා කිරීම හා සම්බන්ධ පාලනයන් වේ.
- (d)
- (I) අංක සත්‍යාපනය
 - (II) සාධාරණත්ව පරීක්ෂාව
 - (III) පැවැත්ම පරීක්ෂාව
 - (VI) අනුලක්ෂණ පරීක්ෂාව (Character Checking)
 - (V) අනිවාර්ය කේෂ්ත්‍ර පරීක්ෂාව (Mandatory Field)
 - (VI) තිරය මතින් අනතුරු හැඟවීම
 - (VII) එකින් එක පරීක්ෂා කිරීම.
 - (VIII) හස්ත ක්‍රමයට කළ යෙදවුම් අනුමත කර ඇතිබව තහවුරු කර ගැනීම.
 - (IX) අපේක්ෂිත යෙදවුම් පාලන ගොනුවකට යෙදවුම් වැඩ සටහන් ගතව ගැලපීම.
 - (X) ඉඩදෙන ලද පරාසය (කිසියම් නිශ්චිත වටිනා කමකට වඩා වැඩි හෝ අඩු ගනුදෙනු ක්‍රියාත්මක නොකිරීම)

(මුළු ලකුණු 10)

3 වන කොටස

පිළිතුරු 07

ඉගෙනුම් වලය : 2.3.3/2.1.2/2.1.3

- (a) (i) මුදල් කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් ඇති අවදානම්
- (a) අයකැමි ගණදෙනුකරු සමඟ හවුල් වී ඔහුට වට්ටමක් දීමේ පොරොන්දුව පිට වීම ගණදෙනුකරුට ලදුපත් නිකුත් නොකර සිටිය හැක.
 - (b) මුදල් අයකැමිට ලොර් හෝ බස්ට් සේදීමක් කාර් රථයක් සේදීමක් ලෙස සලකා ලදුපත් නිකුත් කර මුදල් ලැබීම් අඩුවෙන් දැක්විය හැක.
 - (c) ලැබුණ මුදල් බැංකුවේ තැන්පත් නොකරීම (සොරකම් කිරීම)
 - (d) මුදල් වල ආරක්ෂාව පිළිබඳ අවදානම (මාර්ගස්ථ මුදල්)
- (ii) පාලන දෙකක්
- (a) සෙ-දීමේ කාර්ය මණ්ඩලය විසින් සෝදන ලද වාහනවල විස්තර ඇතුළත් කිරීම සඳහා ලේඛනයක් තබාගත යුතුය.
 - (b) වෙනත් ස්වාධීන සේවකයකු විසින් ලෙඛනයේ සඳහන් වාහන වල විස්තර, ලදුපත් සමඟ පරීක්ෂා කළ යුතුය.
 - (c) බැංකු සැසඳුම් පිළියෙල කිරීම.
 - (d) මුදල් ලැබීම් හා බැංකු ගත කරම් පිළිබඳ දෛනික වාර්තා පිළියෙල කිරීම (මුදල් සාරාංශ)
- (iii) (a) දෙන ලද කාලපරිච්ඡේදයක් තුළදී ලැබුණ සියළුම මුදල් ප්‍රමාණයන් නිශ්චය කර ගැනීමට උපකාරී වේ.
- (b) ව්‍යාපාරය සඳහා කලින් කලට (ආවර්ථක) මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට උපකාරී වේ.
- (b) (i) මිලදී ගැනීමේ අධියාවනා පත්‍රයක් තිබීමේ වැදගත්කම
- මිලදී ගැනීම් මධ්‍යගතව කරනු ලැබේ. එක් එක් වෙළඳසැල් අවශ්‍යතාවයන් අනුව මිලදීගැනුම් සිදුකළ යුතුය. වෙළඳසැල විසින් මිලදී ගැනීමේ අවශ්‍යතා ඉදිරිපත් කළ විට එම මිලයට ගැනීමේ අධියාවනා පත්‍රය, සැපයුම්කරු වෙත ගැණුම් ඇණවුමක් ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය අනුමතිය නිරූපනය කරයි. මිලදී ගැනීමේ අධියාවනා පත්‍රය සෑම වෙළඳසැලකටම අවශ්‍යවන යම් නිශ්චිත භාණ්ඩ අයිතමයකින් කුමන ප්‍රමාණයක් අවශ්‍යදැයි දැනුම් දෙන විධිමත් ඉල්ලීමකි. අධියාවනා පත්‍රය පදනම් කරගෙන අවශ්‍යතාවයට අනුව මිලදී ගැනීමේ ඇණවුම නිකුත් කළ හැක. මෙමගින් අනවශ්‍ය භාණ්ඩ/ අනවශ්‍ය මිලදී ගැනීම් සඳහා ඇණවුම් කිරීම වලක්වාලයි.

(ii) ඇණවුම් කළ නිෂ්පාදන බාරදීම

- මිලදී ගැනුම් මධ්‍යගතව සිදුකරන අතර ඉල්ලුම් කළ භාණ්ඩ තොග සෘජුවම වෙළඳසැල් වෙත සෘජුවම බාරදෙයි. එම නිසා ඇණවුම කළ භාණ්ඩ අදාළ වෙළඳසැල වෙත බාරනොදී සිටීමේ අවදානමක් ඇත.
- කල් ඉකුත්ව ගිය නිෂ්පාදන/ තත්ත්වයෙන් බාල නිෂ්පාදන බාරදීමේ අවදානමක් ඇත. වෙළඳ සැල විසින් ඇණවුම් නොකළ නිෂ්පාදන බාරදීමේ අවදානමක් ඇත.
- භාණ්ඩ අඩුවෙන් භාරදීම හෝ සොරාගැනීම.

තොගවල භෞතික ආරක්ෂාව

- රුපලාවන්‍ය අයිතමයන් පහසුවෙන් එහා මෙහා ගෙන යා හැකි ඒවා වන අතර මේවා පහසුවෙන් සොරකම් කළ හැකිය. එම නිසා භාණ්ඩ සොරාගැනීමේ අවදානමක් ඇත. ගණුදෙනුකරුවන්ට/පිටස්තර පුද්ගලයන්ට සහ සේවකයින්ට මුදල් ගෙවීමකින් තොරව මෙම අයිතමයන් පහසුවෙන් රුගෙන යා හැක.
- සාමාන්‍යයෙන් රුපලාවන්‍ය නිෂ්පාදන සඳහා කල් ඉකුත්වීමේ දිනයක්ද ඇත. ප්‍රථමයෙන් නිෂ්පාදනය කළ අයිතමයන් පළමුව විකිණීමට පහසු වන අන්දමට මේවා නිසි පරිදි තැන්පත් කර නොතැබුවහොත් එම නිෂ්පාදන කල් ඉකුත් වී යාමේ අවදානමක් ඇත. මෙය ව්‍යාපාරයට විෂදමක් වනු ඇත.
- සේවකයන් හෝ ගණුදෙනුකරුවන් විසින් ඒවා එහා මෙහා කිරීමේදී පහසුවෙන් හානියට පත් විය හැක. රුපලාවන්‍ය නිෂ්පාදන නිසි පරිදි තැන්පත් කර නොතැබුවහොත් නිෂ්පාදන වලට හානි සිදුවිය හැකි අතර ඉන් බියට කොස්මටික්ස් ව්‍යාපාරයට අලාභයක් දැරීමට සිදුවේ.

(මුළු ලකුණු 10)

නිවේදනය

මෙහි ලබාදුන් පිළිතුරු ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය මගින් (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) පමණක් ලබාදෙන ලද අතර, එම පිළිතුරු ඔබ විසින් එය “එසේම” යන පදනම මත පිළිගත යුතු වේ.

එම පිළිතුරු “ආදර්ශ පිළිතුරු” ලෙස අදහස් නොකරන නමුත් ඒවා බොහෝදුරට suggested solution ලෙස දැක්වේ.

පිළිතුරු වලින් ප්‍රධාන අරමුණු දෙකක් ඉටුකෙරේ. ඒවා නම්,

- 01. විභාග ප්‍රශ්නයකට යෝජිත විසඳුමක් සඳහා සවිස්තරාත්මක නිදසුනක් (උදාහරණයක්) සැපයීම සහ,
- 02. ශිෂ්‍යයන්ට විෂය පිළිබඳව තොරතුරු පර්යේෂණය කිරීම සඳහා අත්වැලක් සැපයීම සහ විෂය පිළිබඳව ඔවුන්ගේ අවබෝධය සහ අගය වර්ධනය කිරීම.

මෙම යෝජිත විසඳුම් සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) කිසිදු ප්‍රතිඥාභාරයක් ලබා නොදෙන නිසා ඒ සම්බන්ධව කිසිදු අගතියකට පත්වීමක් පිළිබඳව මැසිවිල්ලක් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) එරෙහිව ඉදිරිපත් කිරීමට ඔබ හට හේතුවක් නොමැත. ඒ කෙසේ වෙතත් ඔබ විසින් යම් නඩුකරයක්, වන්දි ඉල්ලීමක්, පෙත්සමක්, තර්ජනය කිරීමක් හෝ බලවත් ඉල්ලීමක් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) එරෙහිව ගොනුකරනු ලැබ එයින් සැලකියයුතු අන්දමේ ජයග්‍රහණයක් ලබා නොගතහොත් ඔබ විසින් එම නඩුකරයට අදාළ සම්පූර්ණ නෛතික ගාස්තු සහ වියදම් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) ගෙවිය යුතු වේ. එනමින්ම මෙම අයිතිවාසිකම හෝ මෙහි විස්තර කෙරෙන හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ නීතීන් යටතේ හිමි වෙනත් අයිතිවාසිකම් බලාත්මක කරවා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) නෛතික ක්‍රියාමාර්ගයකට යොමුවීමට සිදුවුවහොත්, ඊට අදාළ නෛතික ගාස්තු සහ වියදම්ද ඔබ විසින් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) ගෙවිය යුතුවේ.

² 2013 ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) මගිනි. සියළුම හිමිකම් ඇවිරිණි.

මෙම ලේඛණයේ කිසිම සටහනක් ප්‍රතිඋත්පාදනය කිරීම, කුමන හෝ ආකාරයකින් හෝ ක්‍රමයකින් එනම්, ඉලෙක්ට්‍රොනික, යාන්ත්‍රික, ඡායා පිටපත් කිරීම, වාර්තාගත කිරීම හෝ වෙනත් ක්‍රමයකින් සම්ප්‍රේෂණය කිරීම ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයේ (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) පූර්ව ලිඛිත අවසරයකින් තොරව සිදු නොකළ යුතුය.